GAZETA KRAKOWSKA

Nro 49.

Z KRAKOWA DNIA 18 CZERWCA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

Z Paryża d. 30 Maia.

Spodziewaią się, iż Król w krótce tak dalece przyydzie do zdrowia, że będzie mógł w kaplicy słuchać Mszy i przeieżdżać się. Do St. Cloud udać się ma d. 19 Czerwca.

Xiże Angouleme oczekiwany iest d. 8 Czerwca w Troyes. W Strazburgu zabawi do d. 29. D. 27 dał tam dla niego ucztę Prefekt Decazes, brat byłego Ministra tego nazwiska, a d. 28 dało miasto. Towarzyszy mu w podroży Jenerał Bordesoult, dziecko rewolucyi i zręczny officer jazdy, który podczas powrotu Bonapartego z wyspy Elby udał się z Królem do Gandawy i nie dał się uwieść zwodniczem obietnicom Bonapartego. Xiże spodziewany tu iest d. 9 lub 10 Czerwca na powrot.

P. Alexander Cockburn, dawniey poseł w Hamburgu, a teraz przy Dworze Wirtembergskim, przybył do Paryża.

Podczas panowania Bonapartego Król nasz, podług iednego z tuteyszych dzienników, miał zawsze w Paryżu radę złożoną z przychylnych i rozumnych ludzi, którzy go o wszystkiem uwiadomiali, i sposoby podawali, iakby Dom Burbonów bez przyłożenia się obcych Mocarstw przywrocić na tron Francuzki. Rada ta składała się z Margr. Gallerande, X. Montesquieu, PP. Becquey i Royer Collard. To podanie tem więcey zastanowienia iest godne, że ostatni iako Deputowany tak bardzo opiera się przyięciu nowey ustawy o obiorach.

Dziś podług pism tuteyszych Królowa Angielska iadąc z Genewy przeiechała w orszaku 3 powozów przez St. Denis, nie wstąpiwszy do Paryża.

Wczoray odkryta tu została kryiówka 9 młodzieńców od 12 do 15 lat, którzy zdaie się nie mieli stałych mieszkań. Pies, który wyszedł z pod zakrytego kanału, doprowadził do tego odkrycia. Pochwycono tam 4 młodzieńców. Podziemne ich mieszkanie miało mieć związek z Conciergerie.

Xiże Rohan, Par Francuzki, odebrał wczoray pierwsze święcenie na Xiędza.

Xięgarz Lacretelle starszy, pociągniony został do sądu w Boulogne, gdzie skonfiskowano wiele nieprzystoynych pism z iego drukarni wyszłych.

Onegday uwięziony tu znowu został człowiek, który pod oknami Królewskiemi

po buntowniczemu krzyczał.

Xże Frias, iadący na Ambassadora Hiszpańskiego do Londynu, miał wczoray u Króla posłuchanie. Był on od Inkwizycyi Hiszpańskiey bardzo nienawidzony, i w archiwach iey znaleziono pięć skarg przeciw niemu.

W Caen wystawiony na nowo będzie posąg Ludwika XIV. Król dorował nań marmur, a miasto wyznaczyło tymczasowo 6000 Fr.

Rozpuszczona przez niektórych ludzi wiadomość, iż w Franche-Comté uknowany był spisek przeciw Xciu Angouleme, zdaie się potrzebować ieszcze potwierdzenia. Uwięziono tam wprawdzie kilkanaście osób, ale przyczyna ich uwięzienia iest dotąd taiemnicą.

Urodzony w d. 1 Stycznia r. b. syn Xcia Orleanu otrzymał dziś na chrzcie imiona Karol Ferdynand Ludwik Filip Emanuel i tytuł Xcia Panthievre. Chrzestnemi oycami byli Monsieur i Xiężna Berry.

Wydawcy dziennika Chorągiew biała zapozwali Xcia Decazes o wynagrodzenie im 20,000 Fr. za zabranie iednego Nru ich dziennika.

Sprawa przeciw wydawcom odezwy na narodową składkę, dla wsparcia uwięzionych na mocy ustawy zawieszaiącey wolność osobistą, rozpoczęła się wczoray w tamteyszym sądzie kryminalnym. Z 15 zapozwanych oskarżonych stawiło się 13, to iest: Bidault, redaktor dziennika konstytucyynego (który za dawnieysze przewinienie od 4 tygodni w więzieniu S. Pelagii siedzi,) Comte i Dunoyer, wydawcy dziennika Cenzor, Berl, wydawca Niepodległego, Legracieux, wydawca Sława, Gaubert, wydawca Gońca, Vaidel, wydawca Arystarka, Foulon, wydawca Listów Normandskich, tudzież Patronowie Odillon-Barrot i Merilhou, P. Gevaudan, Etienne i Hr. Pajol, (ostatni iako podpisuiący odezwę.) Nie stawili się zaś Gossuin, wydawca Biblioteki historyczney i Joly de St. Quentin. Pierwszy nadszedł iednak podczas ciągnącey się sprawy. Jeneralny Adwokat Broe wniósł przeciw nim oskarżenie opieraiące się na następuiących dwóch punktach: 1) że konstytucyyną powagę Króla i izb prawodawczych znieważyli; 2) że zachęcali do nieposłuszeństwa względem ustaw, i żądał, aby nieprzytomny Joly, chociaż dla choroby razem był sądzony, czego sąd nie przyiął. Obrani iuż byli przysięgli i gotowi do zasiądzenia, wniesiono nawet aby zawiesić sprawę poki Deputowani znayduiący się w tymże przypadku, nie będą do niey pociągnionemi, co iednak sąd odrzucił, i gdy zaczynać się miała rozprawa postrzeżono z zadziwieniem, iż wszyscy obwinieni aż do uwięzionego Bidault oddalili się. Ich obrońca, P. Tripier, oświadczył w ich imieniu, iż przeciw zapaść maiącemu wyrokowi odwołuią się do wyższego sądu. Nazaiutrz żaden z nich nie stanął, i nawet przyprowadzeni Bidault i Foulon protestowali się przeciw wszystkiemu co przeciw nim zapadnie. Sąd po wysłuchaniu oskarżenia i prawnych dowodów, po dwugodzinnem naradzeniu skazał 5ciu, którzy rzeczoną odezwę podpisali, na 5cio letnie więzienie i zapłacenie 6000 Fr. kary pieniężney, a 8miu wydawców powyższych dzienników także na 5cio letnie więzienie i zapłacenie 12,000 Fr. Wszyscy odwołaią się zapewne przeciw temu wyrokowi do sądu wyższego, do czego maią 15 dni czasu.

— Dnia 3 Czerwca. —

Ustawę celną przyięła także izba

Parów i dnia 1 podaną została Królowi do zatwierdzenia. Zaraz potem Jenerał Rapp miał prywatne posłuchanie u Monarchy. Xiężna Berry odwiedziła tegóż dnia J. K. M.

Pisma tuteysze zawieraią akt oskarżenia Królewskiego Prokuratora P. Bellart przeciw Louvelowi. Jest on z dnia 12 Maia i zawiera naprzód historyią zabóystwa, potem pierwsze iego skutki i wypadki badań zabóycy. Zapytany o powody zbrodni, odpowiedział: że nigdy nie był od Xięcia Berry i rodziny Królewskiey bynaymniey obrażony; że niema do niey żadney osobistey nienawiści; że tylko dobro publiczne zpowodowało go do tego; że uważa wszystkich Burbonów iako nieprzyiacioł Francyi; że iak tylko postrzegł powiewaiącą białą chorągiew, postanowił wszystkich pozabiiać; że od roku 1814 był wierny temu postanowieniu; że wszędzie upatrywał sposobności do uskutecznienia go, na polowaniach, w teatrach i kościołach; lecz często przychodziło mu pytanie, czyli słusznie lub niesłusznie postąpi? iednak pierwsza myśl zawsze przeważała; że w Metz roku 1814 chciał zabić Marszałka Valmy, a w Lyonie byłby zabił Monsieur (brata Królewskiego) gdyby go tam był ieszcze zastał; że szczególniey zwrócił swoią uwagę na Xięcia Berry, iako obiecuiącego pomnożenie rodu Królewskiego; że po nim chciał zabić Xięcia Angouleme, potem Monsieur, a nakoniec i Króla; że ieszcze nie namyślił się czyli miał daley postąpić i resztę odnog Królewskich wytępić; że tę tylko czuie zgryzotę, iż przy pierwszym zabóystwie schwytany został; lecz nie żałuie swoiego czynu, poczytuie go za piękny i cnotliwy; że obstaie przy swoich przedsięwzięciach, teoryiach i mniemaniach, nie pytaiąc się o sąd ludzi, ani religii, w którą nie wierzył i niewyznawał. Po odczytaniu zeznań Louvela, dodał Jeneralny Prokurator, iż w przeciągu 3 miesięcy odbytych zostało 50 kommissyy i 1200 świadków wysłuchano, lecz ani iednego wspólnika nie wyśledzono, i oddał Louvela iako zabóycę Xięcia Berry pod sąd Parów.

W izbie Deputowanych od 26 Maia ciągnęły się daley żywe spory nad pierwszym artykułem ustawy o obiorach, który iedni odrzucali, drudzy zmieniali, i aż do 2 b. m. nie było ieszcze rozstrzygnionem czyli miano nań z odmianą lub bez odmiany głosować.

Cóż widzę w massie na lewey stronie izby Deputowanych? (zapytuie się ieden z Dzienników.) Obrońców Królowey Antoniny, Chauvelin, Lafayette, Lametha, pierwszych, którzy przeciw temu Królewskiemu Domowi, który ich do znaczenia wyniosł, gdzie wgorę wznieśli. Widzę dworską Bonapartowską szlachtę, bogatą w wstęgi i mocno liberalną, iak to wiedzieć można od Jenerałów Foy, Grenier i Sebastaniego. Daley siedzi kilku patronów, którzy zaczenaią znowu grać swoie role, iak to dowiedzieć się można od Manuela; potem kilku bankierów, którzy wzgardzili parowstwem, ponieważ milliony posiadaią. Nikomu nietayno, gdzie trzewik PP. Lafitte, Perier, i t. d. gniecie. O systematykach nie chcę wcale mówić, gdyż to iest nayszkodliwsze zielsko w nowey Francyi; posiadaią oni większą tęgość umysłu, niżeli duchy Osiana. Wszyscy ci Panowie siedzą tuż przy sobie. Trzecim ich słowem iest narod (lecz któż go nad nich bardziey depcze?) czwartem wolność (tak iest wolność, bo zaledwo zrzuciliście

kaydany,) piątem i ostatnim równość. Tak iest równosci chcą; lecz iakiey? Dla bycia bracią ubogich i niemaiętnych? Nie; dla oddalenia Xiążąt d'Aumont, Chartre, Duras, d'Havre, Gramont i t d. a postawienia na ich mieyscach Xiążąt Sebastiani, Lafitte, Beniamina Constant i Manuela!

Z Madrytu d. 18 Maia.

Dzisieysza gazeta rządowa zawiera odpowiedzi Króla Francuzkiego i Papieża na doniesienie o przyięciu przez Króla konstytucyi. Odpowiedź Papieża iest osnowy następuiącey:

Do nayukochańszego Naszego Syna w Jezusie Chrystusie, Ferdynanda, Katolickiego Króla Hiszpanii; Pius VII Papież.

Odebraliśmy, nader kochany Synu, list pod dniem 23 Marca, w którym W. Katolicka Mość doniosłeś Nam o przyięciu konstytucyi, którą Stany w roku 1812 podczas niewoli W. K. M. w Kadyxie uchwaliły. Bardzo sprawiedliwie sądzisz, nayukochańszy Synu w Jezusie Chrystusie, że Nas mocno obchodzi spokoyność i szczęśliwość ludów powierzonych W. K. Mci przez Opatrzność Boską. Zawsze mamy szczególnieyszą przychylność do W. K. M. i szacunek do narodu Hiszpańskiego z powodu iego przedziwnych przymiotów i znakomitego przywiązania do Religii Katolickiey. Głownem życzeniem naszego Serca iest, aby ta S. Religiia co raz bardziey utwierdzaną była w całey Monarchii Hiszpańskiey. Ufąmy w Bogu miłosierdzia, iż chwalebny naród Hiszpański, wierny Religii Ovców swoich, utrzyma w wszelkich okolicznościach czystość wiary, świętość obyczaiów i ścisłe posłuszeństwo Duchownem przepisom, które są iego dziedzictwem. Ożywieni nadzieią udzielamy Ci, nayukochańszy Synu w Jezusie Chrystusie, iako też całey Twey rodzinie Królewskiey, z naywiększą przychylnością Apostolskie Nasze błogosławieństwo. — Dań w Rzymie dnia 30 Kwietnia 1820 a Papieztwa Naszego 21 roku.

W Saragossie przerwana została na chwilę spokoyność. Margr. Lazan nie chciał następcy swoiemu Jenerałowi Haro ustąpić dowództwa. Do 400 nayniższego pospolstwa ujęło się za nim, chciało obalić posąg konstytucyi i zaczęło krzyczeć: Niech żyie Król! Niech żyie Religiia! Precz z konstytucyią! Jenerał Haro musiał na czele osady stanąć i kazać dać ognia; przszło 20 ludzi zabitych, a daleko więcey ranionych zostało. Margr. Lazan ratował się ucieczką.

Mina żył prawie zawsze na wsi, i powierzchowność iego podobna iest do wieśniaka. Mówi chłopskim ięzykiem Nawarskim i dobrze wychowany Hiszpan zaledwo go zrozumieć może. Do pisania iest wcale nie zdatnym; z iego odezw nie iest zapewne żadna przez niego napisana. Nie wiele i źle mówi. Geniusz iego rozwinął się tylko przez boie.

Pisma tuteysze zapowiedziały tłumaczenie na ięzyk Hiszpański Ducha praw przez Montesquieu i Związku społecznego przez Russa.

W Ceuta (na brzegach Afrykańskich) wychodzi od 1 Maia Dziennik pod tytułem: "Afrykański Liberalista."

Król za zniesieniem się z juntą powierzył naczelne dowodztwo w Murcyi Hr. Montiio.

Niektóre z wiadomych już obiorów deputowanych do Stanów, padły na osoby znane z miłości do oyczyzny i zasad konstytucyynych.

Arcybiskup San Jago darował na u-

bior woyska 340,000 realów.

W tey chwili zachodzi nieiaka niespokoyność w mieście naszem, do którey dał powod klub Lorencini. Rzeczony klub uchwalił onegday prośbę do Króla o oddalenie Ministra woiennego de las Amarillas, ponieważ niesprzyia konstytucyi i iest wnukiem Jenerała Castannos, który tak wielki ma nad nim wpływ, że on iest prawdziwie Ministrem woiennym. Prośba ta została wkrotce przeszło od 600 osób podpisana i przez 3 członków zgromadzoney radzie stanu podana. Niecierpliwość tak była wielka, iż 80 członków klubu nie chciało mieysca posiedzeń opuścić poki nie nadeydzie odpowiedź. Powrocili trzey członkowie z pałacu, i powiedzieli, że Ministrowie mile przyięli prośbę, ale oświadczyli, że nie mogą dać na nią odpowiedzi poki nie zaradzą się tymczasowey junty i nie odbiorą od Króla rozkazów, co iednak iak tylko nayprędzey będzie można nastąpi. Wczoray był nad inne czasy klub liczniеyszy i z niecierpliwością oczekiwał odpowiedzi. Niektórzy z mowców wnosili, aby cały klub udał się do Króla i prosił o oddalenie wszystkich Ministrów; inni zaś, aby ieżeli nie nastąpi pomyślna odpowiedź, udał się klub do pałacu i ustnie powtorzył powyższą prośbę. Ostatni wniosek przyięty został. Tymczasem Margr, de las Amarillas upraszał Króla o uwolnienie go od urzędu, co i inni Ministrowie uczynili, nie chcąc obwinień klubu znosić. Król nie zezwolił iednak na prośbę Ministrów, nie zważał na przełożenie klubu, i postanowił powagę swoią utrzymać, kazawszy nieiakiego Ferrer i dwoch innych członków klubu uwięzić, ponieważ usiłowali przerwać spokoyność publiczną i 800 sztyletami pogrozili Ministrom. Przyiaciele uwięzionych zebrali się w ulicach i krzyczeli o uwolnienie tychże. Lud znaydował się w niespokoyności. Niektorzy sądzą, że to iest wybiegiem Ministrów i dla tego kazali uwięzić naczelników klubu, ażeby zapobiedz grożącemu iego przeistoczeniu się na zgromadzenie rewolucyyne. Woyska odebrały rozkaz pozostania w swoich kwaterach i mienia nabitey broni. Do dzisieyszego wieczora nie zaszło żadne zaburzenie, iakkolwiek zgromadziło się wiele ludu pod Puerta del Sol i w innych okolicach.

— D. 23 —

Ostatnie poruszenia przez klub Lorencini zrządzone, okazały iak dalece zdrowa częśc stolicy i narodu do Króla i porządku konstytucyynego są przywiązane. Liczne deputacyie od wszelkiego gatunku broni osady oświadczyły Królowi swą wierność, i okazały, iż woysko dalekim iest od wspierania sprawy fałszywych patryiotów. Słychać, iż rzeczony klub zamknięty zostanie i że rząd postanowił dzielne przedsięwziąść środki, aby nie dostał się pod prawodawstwo klubów.

Margr. Almenara (teść niegdy Jen. Duroc) postanowił nazad do Francyi powrocić.

Minister nasz spraw zagranicznych Perez de Castro bawi ciągle w Paryżu.

W Saragossie przywrocona została spokoyność; uwięziono przeszło 40 osób należących do tamteyszych zaburzeń. Mar. Lazan miał bydź poźniey schwytany i uwięziony.

Z Londynu d. 30 Maia.

Ostatniego piątku z rana 4 do 500 mężczyzn i kobiet uzbroionych siekierami i kosami przybyło z Folkstone do Dowru, wyłamali drzwi, uwolnili wię-

źniów i gmach więzienia zburzyli. Zamach ten tak był niespodziewany i tak nagle uskuteczniony, iż nim się tamteyszy urząd o nim dowiedział, już był dopełniony. Zebrano czem prędzey woysko, ustawę przeciw buntowi odczytano i lud rozpędzono.

Wczoray miał Król tayną radę, a potem prezydował na kapitule orderów, przyozdobił wiele osób orderami, a między innemi powracaiącego z Berlina P. Rose i iadącego na posła do Petersburga P. Bagot. Ostatni ma zlecenie uczynić Dworowi Rossyyskiemu przełożenie przeciw wielkiemu cłu na miałki cukier, które prawie zakazowi wprowadzania wyrównywa.

Dnia 27 dał Król prywatne posłuchanie Rossyyskiemu Hrabiemu Rostopczynowi.

Ministrowie zaciągnąć chcą 12 mill. Fs. nie na stałe fundusze, ale na fundusz umorzenia długów.

Przybyły tu wczoray Posłaniec stanu Cloud przywiosł wiadomość, iż Królowa ciągle w Genewie bawi.

Klub Pitta obchodził dnia 28 b. m. urodziny zmarłego Pitta. Towarzystwo składało się z 250 osób.

Od kilku dni pada tu ustawicznie deszcz; powylewały rzeki i wielkie poczyniły szkody.

Krawiec Królewski, P. Webb, otrzymał zlecenie zrobienia dla Króla Oude zupełnie takiey samey sukni iak dla Króla Angielskiego na koronacyią, wyiąwszy kolor aksamitu, który ma bydź niebieski, a dla naszego Monarchy iest szkarłatowy.

Rycerz Królewski podług dawnego zwyczaiu wiechać musi w całey zbroi na koniu do sali w Westminster, kiedy Król przy stole siedzi i obwołać kazać przez Herolda: "Gdyby kto iakiego bądź stopnia, wysokiego czy niskiego, odważył się przeczyć, iż Król nasz i Pan Jerzy IV nie iest prawem dziedzicem korony W. Brytanii, tedy czeka go Rycerz Królewski, powiada mu, że iest kłamcą i potwarcą, i walczyć z nim na zabóy będzie." Potem rzuci rękawiczkę na ziemię, a gdy nie odezwie się żaden przeciwnik, piie za zdrowie Królewskie, otrzymuie złoty puhar, zbroię, konia i 20 łokci karmazynowego atłasu.

Rada miasta Dublina odrzuciła większością 44 przeciw 15 głosom żądania Katolików.

Margr. Landsdown przy wnieśieniu w wyższey izbie dnia 26 b. m. o wyznaczenie kommissyi do rozpoznania stanu zagranicznego handlu, miał następuiącą ważną mowę:

" Wnosząc stósownie do dawnieyszego moiego zapowiedzenia o wyznaczeniu kommissyi do rozpoznania iakby naydogodniey rozszerzyć zagraniczny nasz handel, przeprosić Was naypierwey Panowie muszę, iż poważam się o tak ważnym przedmiocie mówić w obecności tylu Lordów, którzy go lepiey znaią i większe odemnie talenta posiadaią. Od kilku lat przewidywano iuż smutną przyszłość względem handlu naszego kraiu, który coraz bardziey upadał; lecz cieszono się ieszcze prędkiem polepszeniem stanu rzeczy. Ale teraz gdy zupełnie zaćmił się kupiecki horyzont, gdy prawie cały handel i przemysł ustał, i kray zagrożony iest nayszkodliwszemi i nayniebezpieczniejszemi następnościami, przedmiot ten stał się zatem nayważnieyszem i wymaga całkowitey uwagi parlamentu. Znayduią się niektórzy ludzie, którzy han-

dłowi i fabrykom kraiowem małą nadaią wartość, a całą szczęśliwośc na zakwitnieniu rolnictwa zakładaią. Lecz nigdy nie uznam tey zasady. Dowiedzioną iest prawdą, że handel i rękodzieła kraiu naszego uczyniły nas tem, czem iesteśmy, i że tylko kwitniący handel i rękodzieła utrzymać nas potrafią na stopniu wielkości, iaki pomiędzy narodami świata zaymuiemy. Jakiego kto bądź iest w tey mierze mniemania, nie podobną iest rzeczą, abyśmy nasz handel i rękodzieła poświęcić mogli rolnictwu; podnieślibyśmy bowiem przez to 2 milliony ludzi, a 10 millionów pogrążylibyśmy w ostatniey nędzy. Nie chcą tu wchodzić w przyczyny które na całą ziemię tak nieszczęsne sciągnęły stosunki; dosyć, że te nastąpiły albo przez nienasyconą dumę iedney osoby, iak niektórzy twierdzą, albo, iak inni, przez niedorzeczne postępowanie rządów, albo przez zmianę spraw ludzkich, albo też, co iest podobnieyszem do prawdy, przez połączenie wszystkich tych przyczyn, które długie woyny za sobą pociągnęły, podczas których narody część własności utraciły, i zamiast zastosowania wydatków do dochodów, zaprowadzono sztuczne systema, ludność się powiększyła, a przez ustanie nadzwyczaynych zdarzeń powrócono do zwyczaynego życia i mnostwo ludzi zostaie bez zatrudnienia. Że tu to złe więcey się czuć daie, niżeli w innych częściach świata, pochodzi z niestosownie większych wydatków; w ubeższych kraiach stósuią się mieszkańcy do swoich dochodów. Znaczna liczba pracowitey klassy tego kraiu nie znayduie zatrudnienia, a mnostwo płodów leży nie sprzedanych. Zdaiemi się, iż nay-lepszym będzie sposobem do powiększenia pokupu na te artykuły, rozszerzenie naszego handlu z zagranicznemi kraiami i zmnieyszenie ile możności ograniczeń. Następuiący przedmiot, o którym chcę mówić iest także ważnym, i tycze się zasady naszego systematu żeglugi; lecz odmiana, którą zamyślam proponować, iest tak ograniczoną, iż ci nawet, którzy chcą tego systematu bronić, spokoynemi bydź mogą, i spodziewam się, że i właściciele okrętów nic przeciw niey nie powiedzą. Pragnę aby obcem okrętom wolno było bądź płody swego kraiu, bądź inne Europeyskie zawozić do naszych portów. Jedynie towary osadnicze zostaią od tego wyięte. Propozycyia moia dąży także, aby handel tranzytowy zupełnie był wolny i żadney niepodlegał opłacie. Zyska kray na tem, bo stanie się składem Europy.

"Twierdzą, iż handel nasz z morzem Baltyckim nie iest tyle znaczącym ile dawniey; ale ieżeli dobrze iestem zainformowany, Rossyia i Prussy prowadzą powiększey części handel do naszego kraiu na Angielskich okrętach, a nadewszystko znaczny iest przywoz z Norwegii. Sprowadzanie drzewa do budowy z morza Baltyckiego iest zawsze dla nas korzystne, bo płaci się, czy wprost czy ubocznie Angielskiemi rękodziełami. Pytam się zacnych Lordów, który zastanowili się nad tym przedmiotem, czyli większa część kupców zakupuiących na Lipskich iarmarkach Angielskie towary nie pochodzi z połnocney Europy? Lecz nie dosyć na tem, zacny Lord Liwerpool wie bardzo dobrze, iż ieżeli z iedney strony dostaniemy iaką potrzebę, tedy musiemy ią z drugiey strony wynagrodzić. Zasta-

nowmy się nad dwiema punktami: naprzod nad pomnożeniem handlu przez dostanie tańszych i lepszych materyiałów; powtore nad powiększeniem się żeglugi, co ten handel za sobą pociąga. Nie byłoby może od rzeczy właścicielem okrętów wyznaczyć za dalsze zprowadzanie masztowego drzewa z Kanady nagrody lub inne korzyści. Cło od wina Francuzkiego wynosi 113 Fs. 18 szyl. a od Hiszpańskiego i Portugalskiego tylko 95 Fs. Skutkiem tego było, iż to cło w ostatnim roku o 220,000 Fs. mniey uczyniło. Sądzę, iż względem tego przedmiotu możnaby z Rządem Francuzkim zawrzeć umowę na korzyść naszych rękodzieł. Jakkolwiek wielki ma wstręt do zawarcia z nami powszechnego traktatu handlowego, nie potrafi nam iednak odmowić wzaiemności, gdy cło od win Francuzkich zrownamy z cłem od Hiszpańskich i Portugalskich. Pragnę podobnież, aby wysokie cło na iedwabne towary znižonym zostało. Wiem, iż szkodować na tem będą nasze warsztaty iedwabne; lecz do parlamentu należy wesprzyć teraźnieysze ich pokolenie.

" Wytłumaczyłem się dosyć iasno względem handlu Europeyskiego, teraz mowić będę o obszernieyszym, to iest o handlu wschodnio-indyyskim. Kupcowi Angielskiemu przepisane są względem handlu prawa, których przystąpić nie może. Jak tylko okręt, który na tę podroż iest urządzony, doydzie do przylądka Dobrey Nadziei, nie wolno mu daley płynąć; nie wolno mu także od iednego do drugiego portu zawiiać i ładować herbaty, tak ważnego handlowego artykułu. Wszystkie te przywileie znayduią się w ręku wschodnio-indyyskiey kompanii. Lecz sądzę, iż poważne to towarzystwo nie sprzeciwi się odstąpienia tego drugim, czego samo uskutecznić nie może. Prywatny handel do wschodnich Indyy dozwolony tylko iest okrętom przenoszącym 500 beczek, a gdyby naszem kupcom wolno było używać pomnieyszych okrętów, pewnieby w obszernych tych kraiach do 70 mill. mieszkańców liczących nieznane dotąd potrzeby odkryli i wzaiemnie korzystny handel zaprowadzili. Amerykanie posiadaią w tym względzie daleko większe od nas wolności. Mogą zawozić herbatę i inne wschodnio indyyskie płody do Hollandyi, Francyi i Niemiec, ponieważ nie maią uprzywileiowaney kompanii. Anglik zaś nie może bez pozwolenia i mnieyszym nad przepis okręcie do własney nawet oyczyzny przywozić wschodnio-indyyskich płodów. Amerykanin płynie prosto z Kantonu do Valpairoso, gdy przeciwnie Anglik musi wprzod do Anglii przybydź, a potem dopiero do tego mieysca płynąć. Związki nasze z Buenos-Ayres i innemi południowey Ameryki kraiami i starać nam się należy w przyiacielskim i liberalnym sposobie utrzymywać. Wszystko czego pragnę iest: ażebyśmy otaczaiącem nas trudnościom i skargom zaradzili i źródła kraiowe przeyrzeli. Gdy w tym celu wyznaczona zostanie kommissyia i obrany będę iey członkiem, wszystkiemi siłami przykładać się będę do podniesienia upadaiącego W. Brytanii handlu.

Gdy Hr. Liwerpool i inni Lordowie mówili ieszcze w ważnym tym przedmiocie, uchwalona została kommissyia, którey prezesem Margr. Lansdown, a członkami Lordowie Liwerpool, Rosslin, Darlington, Albemarle, Donoughmore, Lauderdale, Darnley, Bathurst, Clare i Colthorye, Xiążęta Wellington i Athol obranemi zostali.

DODATEK
DO Nro 49.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 18 CZERWCA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

Z Bruxelli d. 3 Czerwca.

Na wczorayszem posiedzeniu drugiey izby Stanów ieneralnych w Hadze proiekt obeymuiący obowiązki urzędników sprawiedliwości 79 przeciw 18, a proiekt względem ustanowienia naywyższego sądu pod nazwiskiem wysokiey Rady 76 przeciw 21 głosów odrzucone zostały. Około 15 b. m. ukończą się tegoroczne posiedzenia rzeczonych Stanów.

Nie prawdzi się iakoby sprawa z Ludwikiem Bonaparte zagodzoną została.

Z Jawy nadeszła wiadomość, iż Niderlandska siła morska pod Kontraadmirałem Wolterbeck zamyka ściśle rzekę Palembang, i że Sułtan kilkokrotnie proponował układy.

Dnia 15 b. m. po odprawionem nabożeństwie wypłyną pierwsze tego roku statki z Enkhuizen i innych mieysc na połów śledzi.

Z Włoch d. 27 Maia

Xiężna Parmenska poiechała do Reggio, dla odwiedzenia Xięstwa Modeny, którzy tam przez czas iarmarku bawią. Z tamtąd uda się do letniego swoiego zamku w Colorno.

Margr. Jschia (Snycerz Canowa) przybył do Wenecyi, zkąd uda się do mieysca swego urodzenia Passano, dla doyrzenia stawianego tam z iego rozporządzenia kościoła.

Podług listu z Alexandryi pod dniem 24 Kwietnia większa część bawiących tam Europeyskich kupców z powodu ustania handlu i zniknienia gotowych pieniędzy, iako też rozpoczętey na nowo z Wechabitami woyny, wracaią do swych kraiów.

Od brzegów Menu d. 6 Czerwca.

Hr. Buol-Schauenstein powrócił d. 30 z. m. do Frankfortu, i pierwsze uroczyste posiedzenie Seymu związkowego nastąpi d. 10 b. m. w rocznicę podpisania aktu związku Niemieckiego.

Austryiacki Radca nadworny Schwartz uwolniony został od prezesowstwa związkowo-środkowey- śledczey kommissyi w Moguncyi, a na iego mieysce obrany iest prezesem Pruski Kommissarz Kaisenberg.

W wielkim Xięstwie Badeńskiem urzędnicy cywilni zamiast dotychczasowego uderzania się ręką w piersi, wykonywać będą formalną przzysęgę na dopełnienie swych obowiązków.

W gazecie Mogunckiey czytamy: Słychać, iż Kongress Wiedeński uchwalił, że dla całych Niemiec zawarty bydź ma ieden ogólny konkordat z Rzymem. Niemieckie mistrowstwo, które od dawnych czasów zostawało w ręku iednego z Arcyxiążąt Austryiackich, iest przywrocone w osobie Prymasa Niemieckiego, który kierować będzie sprawami kościoła Katolickiego w Niemczech.,,

Król Wirtembergski założył d. 29 z. m. węgielny kamień na kościoł Grecki i grob dla zmarłey Królowey Katarzyny, W. Xiężny Rossyyskiey, na mieyscu niegdy zamku, z którego pochodzi panuiący w Wirtembergu Dom. Na kościele osadzone zostaną dwa kamienie z herbem i napisem zachowuiącym pamięć dawnego gmachu.]

Z Gettingi nadeszła przyiemna wiadomość, że Król Angielski i Hanowerski zezwolił, aby wymiar gradusówy, który Professor Schumacher z rozkazu Króla Duńskiego przedsięwziął, czyniony był i przez kray Hanowerski. Rzeczony professor wyieżdza w tych dniach do Szlezwiga i zacznio ztamtąd rozmiar aż do Skagen.

Liczba uczącey się młodzieży w Uniwersytecie Gettingskim wynosi teraz 1118, pomiędzy któremi 544 cudzoziemców; publicznych professorów iest 65, a prywatnych 162. Cała akademiia, podług wyrachowania przeszłey zimy, wynosiła piątą część mieszkańców całego miasta.

Radca nadworny Oken w Jena oznaymił, iż wydawane przez niego peryiodyczne pismo Jsis nie dozna żadney przerwy w r. 1820 i że nie prawdą iest, co niektóre gazety rozgłosiły, iakoby się miał z Jena oddalić.

Xiężna St. Leu opuściła d. 23 Maia Augszburg i udała się do letniego swoiego mieszkania Archnenburga nad iezיorem Boden.

DONIESIENIA

Wydział Dochodów Publicznych i Dóbr Narodowych w Senacie Rządzącym Wolnego Niepodległego ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Z mocy Rozporządzenia Senatu Rządzącego w dniu 19 Maia r. b. do liczby 1062 zapadłego do publiczney podaie wiadomości, iż w dniu 3 Lipca r. b. w godzinach rannych odbędzie się w Biórze Wydziału Dochodów Publicznych publiczna licytacyia dzierżawy trzechletniey Pieca Wapiennego i szopy do robienia Cegły z wolnem używaniem Kamienia i Gliny Skarbowych w Dobrach Narodowych Czernichów stoiących, a to od ceny pierwszego wywołania Złp. 200 czynszu rocznego; życzący sobie przeto dzierżawy wspomnionych Realności w mieyscu i czasie zaopatrzeni w zwyczayne vadium stawić się zechcą, gdzie o innych warunkach zawiadomieni będą.

W Krakowie d. 12 Czerwca 1810 r.

Grodzicki.
Gadomski, S. W.

W dniu 2 Listopada 1818 r. podpisała przed W. Olearskim Notaryuszem publicznym W. M. Krakowa podpisana Akt na Złp. 5000 Star. Joachimowi Anzer w Zydowskim mieście pod L. 120 zamieszkałemu z terminem w dniu 24 Czerwca 1818 r.

wypłaty. Podobnyż Akt Star. Izakowi Goldmann N. 77 w Zydowskim mieście zamieszkałemu w dniu 16 Września 1819 na Złp. 6000 przed Pisarzem Aktowym W. Matakiewiczem z terminem wypłaty 1 Stycznia 1820 zeznała. Nie odebrawszy od zwyż wymienionych Starozakonnych podług brzmienia Skryptów satysfakcyi, te Dokumenta odwołuie, zwrotu takowych Sądownie zażąda, a lubo zwyż wymienieni Starozakonni choc już termina wypłat dawno upłynęły (będąc przekonani, iż im się te kwoty nie należą) o takowe nie zgłaszaią się, maiąc iednak w rękach Urzędowne i w aktach zabespieczone dokumenta, aby takowemi nikt na szkodę wystawiony nie został: Publiczność uwiadomia, żeby z dat wymienionych Obligow od Star. Anzera i Goldmanna nikt nie nabywał. W Krakowie d. 18 Czerwca 1820 r.

Anna z Hr. Komorowskich Błeszyńska.

W dniu 24 Czerwca r. b. o godzinie 3 po południu w Krakowie na Kleparzu w domu pod L. 9 odbędzie się w drodze Exekucyi Sądowey Licytacyia na wydzierżawienie dwuletnie to iest od 24 Czerwca r. b. do 24 Czerwca 1822 roku dochodów z Domu pod L. 9 w Krakowie na Kleparzu sytuowanego. Warunki do wydzierżawienia tychże dochodów przed rozpoczęciem się Licytacyi publikowanemi będą. Chcący licytować raczą w Vadium Zł. pol. 100 bydź zaopatrzonemi.

W Krakowie dnia 14 Czerwca 1820 roku.

H. Salamoński, K. S.

W dniu 26 Czerwca r. b. o godzinie 3 po południu w Krakowie na Piasku pod L. 88 odbędzie się Licytacyia w drodze Exekucyi Sądowey zatradowanych ruchomości, iako to: Koni, Zwierciadeł, Fortepiana i innych sprzętów; chcący licytować raczą się w dniu i mieyscu do Licytacyi wkazanym z gotowemi zgłosić pieniądzmi.

W Krakowie dnia 15 Czerwca 1820 roku.

H. Salamoński, K. S.

W dniu 27 Czerwca r. b. o godzinie 3 po południu w Krakowie przy ulicy Floryiańskiey pod L. 327 odbędzie się w drodze Exekucyi Sądowey zatradowanych ruchomości Licytacyia iako to: meblów pokoiowych, Zegarow, Sreber niemniey Piwa kraiowego w butelkach. Chcący licytować raczą się w terminie i mieyscu do Licytacyi wskazanym z gotowemi zgłosić pieniądzmi; będą także i mieszkania w domu powyżey powołanym na lat dwa wydzierżawionemi, to iest od 1 Lipca r. b. do ostatniego Czerwca 822 roku. Warunki do dzierżawy przed rozpoczęciem się Licytacyi Urząd wykonawczy Licytantom ogłosi. — W Krakowie dnia 16 Czerwca 1820.

H. Salamoński, K. S.

Handel Dzianottego iest w chęci z Towarów wyprzedania się przez wolną aukcyią w Domu pod Nr 452 w Rynku, składaiących się z naypięknieyszych Jedwabnych, Wełnianych, Bawełnianych Towarów i Gallanteryi, która to aukcyia zacznie się dnia 22 Czerwca 1820 roku i codziennie od godziny 9 rano, a po południu od 3 odbywać się będzie.

Nro. 14622
2065.

Kommissya Województwa Krakowskiego.

Z Obrachunku wzaiemnych pretensyi między Skarbem Królestwa Polskiego a W. Olechowskim byłym Dzierżawcą Dóbr Rządowych Węgrzce, dawniey w Departamencie Krakowskim, a na teraz w Okręgu Wolnego kraiu Krakowa położonych, z lat $18\frac{06}{12}$ wykazaną została zaległość z czasu Administracyi na resice rzeczonego Dzierżawcy w roku 1811 ustanowioney na owczesnym Administratorze, Franciszku Jaskulskim z czasu Administracyi od 23 Września 1811 do 28 Kwietnia 1812 roku w Summie Złp. 462 gr. $12\frac{2}{3}$ Janie Kuligowskim z czasu Administracyi od 28 Kwietnia 1812 roku do końca Maia tegóż roku Złp. 1,530 gr. 6.

Gdy pobyt teraźnieyszy rzeczonych Administratorów wiadomym nie iest; Kommisya przeto Woiewódzka wzywa onych, aby powyżey wytknięte zaległości w przeciągu dwóch miesięcy do kassy Główney Poborów tuteyszego Woiewództwa tem pewniey wnieśli, ile że wprzeciwnym razie po upłynieniu bez skutecznie terminu tego, zmuszoną by była śledzić ich maiątku i na takowym, satysfakcyi poszukiwać.

W Kielcach dnia 6 Maia 1820 roku.

Prezes *Wielogłowski.*
Zast: Sekr: Jen: *Chybowski.*

W dniu szesnastym Lipca r. b. o godzinie 9tey z rana w wsi Ujazd, w Gminie Okręgowey Modlnica w Gmachu Dworskim odbędzie się licytacyia w drodze exekucyi Sądowey zatradowanych dochodów i produktów z wsi Uiazdu do dzierżawy na rok ieden to iest od 1 Lipca r. b. do ostatniego Czerwca 1821 roku. Warunki dotey roczney dzierżawy produktów i dochodów będą publikowanemi przed rozpoczęciem się licytacyi; stosownie zaś do warunku drugiego chęc licytowania maiący złożą vadium w kwocie Złotych polskich sześćset. Dan w Krakowie d. 5 Czerwca 1820 r.

H. Salamoński. K. S.

Piotr Couder dowiodłszy dostatecznie Władzom Rządowem W. M. Krakowa i iego Okręgu, iż posiada dostateczną wiadomość robienia Czokulady, ma honor donieść Prześwietney Publiczności, iż w kamienicy JP. Białeckiego w ulicy Grodzkiey pod Nr. 28 założył iey Fabrykę. Nie opłacaiąc cła od artykułów, które wchodzą do Czokulady, zapewnić może, iż dostarczy iey nietylko w tak dobrych gatunkach, iak Wiedeń i inne słynące zrobienia dobrey Czokulady miasta, ale nadto po miernieyszey cenie, a to w takich formach i gatunkach iak kto zechce.

Prezes Sądu Appellacyynego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okrągu. Stosownie do artykułu 118 Kod. Cyw. podaie ninieyszem do wiadomości powszechney, iż Trybunał I. Instancyi kraiu tuteyszego, Wyrokiem swoiem z dnia 21 Lutego r. b. 1820 na powodztwo Petronelli Zelechowskiey Obywatelki M. Krakowa wydanym, nakazał śledzenie nieprzytomnego iey brata Romana Zelechowskiego, więcey od lat czterech żadney o sobie wiadomości niedaiącego, delegowawszy do dalszego dochodzenia Sąd Pokoiu W. M. Krakowa Okrę. Igo. W Krakowie d. 28 Kwietnia 1820.

Nikorowicz.
Raubach, Sek. S. T.

Prezes Sądu Appellacyynego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stosownie do przepisu artykułu 118 Kod. Cywilnego podaie do powszechney wiadomości, iż Trybunał I. Instancyi kraiu tuteyszego, na powództwo Katarzyny Kapuściny Włościanki, w Wsi Russocicie, w Okręgu Wolnego Kraju Krakowa leżącey w dniu 20tym Stycznia r. b. wydał Wyrok stanowczy, w którym, nieprzytomność Łukasza Kapusty, żadney o sobie wiadomości nie daiącego, ogłoszoną została. — W Krakowie dnia 21 Kwietnia 1820 roku.

Nikorowicz.
Raubach Sekr: S. Ap:

Miasto Sobków z przyległościami, Wsiami Nidą, Sokołowem górnym, dolnym i Wierzbicą w powiecie Szydłowskim w Woiewództwie Krakowskim leżące, o dwie mil od Pińczowa, dwie mil od Chmielnika, maiące kamień Wapienny, nad rzekę Spławną Nidą, lasu znacznie, Siana dostatkiem, dziedziczne JW. Sta: Hr. Szaniawskiego, Orderów Orła białego i S. Stanisława Kawalera, są do sprzedania z wolney ręki. Ktoby sobie życzył nabyć tych Dóbr ma się udać do Właściciela tychże Dóbr, mieszkaiącego w Krakowie własnym iego Domu w ulicy Grodzkiey pod L. 180.